

enten efter Omgang eller i Forening. Efter den tidligere Organisation af Bornholms Væbning skulde der stilles 4 Rytterkompagnier eller Dragonkompagnier, tror jeg, de bleve kaldte, og saavidt jeg i dette Dieblif erindrer, var Styrken beregnet til 125 Mand pr. Kompagni, hvilket giver 500 beredne Dragoner. Har man ikke lagt mere end een Dragon paa hver Bondegaard, har man maattet have 500 Bøndergaarde for at skaffe de 500 Dragoner, men er der nu flere Gaarde, som have deltaget i Udredelsen af denne Byrde, er dette en Omstændighed, som ikke har staaet klart for Ministeriet, dengang Lovforslaget blev udarbejdet. Dette er dog efter min Formening ogsaa ganske irrelevant, idet man ved denne Lov har tilstøttet at overføre Hestebyrden paa alt Hartkorn paa Bornholm, og altsaa ville de Gaarde, som efter det ærede Medlems Mening have haft en Forpligtelse til at stille en Dragon, ikke slippe for Byrden, men komme til at svare Bøderlag. Den ærede Rigsdagsmand forment, at den Byrde, der havde hvilet paa Bornholm, var en Ubillighed, og at man saaledes havde Ret til nu at forlange, at Fortidens Ubillighed blev gjort god igjen, men samtidigt dermed udtalte han, at Bornholms Militis var en stor Forrettighed for Bornholmerne; jeg kan ikke rigtig se, hvorledes disse 2 Udtalelser kunne staa i Samklang. Man har engang, paa Grund af hvad der var foregaaet i tidligere Tid, givet Bornholmerne en stor Forret, men samtidig dermed have de maattet paatage sig at bære de Byrder, som fulgte af denne Ret. Afsløsningen af Distrikthestebyrden for det øvrige Land staaar egentlig talt ikke i nogen direkte Forbindelse med Afsløsningen af Hestebyrden paa Bornholm. Denne Afsløsning maa finde Sted som Følge af Bestemmelserne i Hærloven om Indrettelsen af den bornholmske Væbning, thi man kan ikke faae de Dvælsere foretagne med denne, saaledes som Hestebyrden for Diebliffet paahviler Den. Jeg fastholder nemlig i bestemt Modsetning til den ærede Rigsdagsmand, at Forpligtelsen til at udrede disse Heste ingenlunde er forsvunden med Ophævelsen af den bornholmske Militis, men den bornholmske Væbning er paa en Maade traadt i Stedet for denne Militis.

Hvis man ikke vil betragte Sagen paa denne Maade, skulde man ganske vist stille Bornholm paa fuldkommen lige Fod med det øvrige Land. Den ærede Taler mente, at den bornholmske Væbning paaførte Bornholm en Byrde, eller rettere udtrykt, den paaførte Gaardeierne — Arbejdsgiverne tror jeg, han sagde — en Byrde, medens den var en Lettelse for selve de Børnepligtige. Jeg tror, at de Børnepligtige ved Indrettelsen af den bornholmske Væbning, have faaet en ganske betydeligt Lettelse i Opfyldelsen af deres Børnepligt, thi allerede ved Udløbet af det andet Tjenesteaar blive de overførte i den bornholmske Væbning, hvor de kan have meget kortvarige og for dem meget lidet generende Dvælsere hvert eller hvert andet Aar. At Arbejdsgiverne have beholdt Byrden, saaledes som den ærede Rigsdagsmand udtalte, beror jo paa deres egen fri Villie, og jeg kan godt forstaa, at han hævdede og fastholdt, at man ikke skulde gjøre Forandringer dert, men det turde være muligt, at den aristokratiske Følelse, som jeg tror, han kaldte det (Rofod: Den adelige!), altsaa, at den adelige Følelse ogsaa gjør sig gjældende i andre Dele af Landet, idet jeg tvivler paa, at Arbejdsgiverne — Gaardbrugerne eller Gaardeierne — som have faste Tjenestefolk, i Reglen skulde afdrage disse Noget i deres Løn, naar de blive indkaldte i kortere Tid, f. Ex. til de aarlige Leirøvelser eller til Reservens Dvælsere; ganske anderledes stiller Forholdet sig naturligvis, naar de blive indkaldte til den første Uddannelse, thi da maa hele Tjenesteforholdet ophøre. Naar man ser hen til de velforsnede Madposser, som Mandskabet bringer med til Garnisonsstederne, ligger det nær at antage, at det ikke Alt er anskaffet ved deres egne Bestræbelser, men at den samme noble Følelse, som findes paa Bornholm, ogsaa findes rundt omkring i det øvrige Land. Det forekommer mig forøvrigt,

Rettelser.

Sp. 535, Lin. 5-6 f. o.: „Dens Mening i Samfundet“, læs: „Dens Menighedssamfund“.